

Redactioneel

'Toen ik 14 was, vond ik mijn vader zo'n onge-looflijke stommeling dat ik hem bijna niet in mijn nabijheid kon verdragen. Toen ik 21 was, was ik verbaasd hoeveel hij in zeven jaar geleerd had.'

Een prachtige uitspraak van Mark Twain, die wordt geciteerd in het boek *'Pubers van Nu'* van Herberd Prinsen en Klaas Jan Terpstra. Pubers,

ze vinden alles stom, komen liever niet vroeg uit bed en denken alle wijsheid in pacht te hebben. En dat terwijl hun hersenpan nog volop in ontwikkeling is.

In deze *Talent* zoomen wij eens in op de hoogbegaafde puber. Pubers die een onderzoek deden naar de huiswerkhouding van hun medeleerlingen en een docente die hun resultaten vergeleek met de huiswerkhouding van 50 respectievelijk 30 jaar daarvoor (en ja, leerlingen besteden nu inderdaad minder tijd aan hun huiswerk dan toen). Pubers die vertellen hoe zij tegen hun hoogbegaafdheid aankijken ('ik voel me als een wit paard tussen de zebra's: voordat ik naar school ga, verf ik zwarte strepen op mijn vel').

Voor sommigen is de pubertijd dé tijd om volkomen uit de band te springen (tot wanhoop van alle volwassenen om hem/haar heen), terwijl anderen zich volkomen terugtrekken. (Kent u 'm nog, die jaren '80-film, *'The breakfast club'*? Met dat groepje pubers dat een hele middag na moest blijven? Tussen het grut zaten o.a. de stoere *loner* (een verrukkelijke Judd Nelson), de *nerd*, de sportman, het rijke populaire meisje (Molly Ringwald) en het alternatieve, teruggetrokken meisje. Tot mijn grote verbazing identificeerde mijn eerste werkgever (toen ongeveer 46 jaar oud en ja, man) zich met het *gothic*-achtige, stille meisje dat zich voortdurend achter haar haar verborg. En ik maar denken dat iedereen zich alleen maar met Molly en Judd bezig-hield...). Om de teruggetrokken types in ieder geval op school uit de verf te helpen, schreef redactielid Joost de Maaré een praktisch artikel over leren leren (mèt extra hulpmiddelen op onze website!).

In deze *Talent* vindt u ook een nieuwe rubriek. Voortaan zullen we aandacht besteden aan de vele wedstrijden en olympiades die geschikt zijn voor slimme kinderen. Mocht u een aanrader weten, dan horen we dat natuurlijk graag. Daarnaast starten we met *Uitbinker senior* (voor het dankbare tegenwicht tussen al die jonge mensen). In *Uitbinker senior* blikken we samen met een 'gearriveerd' persoon terug op de prestaties van zijn leven tot nu toe. In dit nummer vertelt Herman van Praag, emeritus hoogleraar psychiatrie, over zijn passie, 'het meest fascinerende probleem dat de mensheid kent: de relatie tussen hersenen en gedrag. Hoe is het in godsnaam mogelijk dat die miljarden hersencellen de basis leggen voor de mogelijkheid van gedrag?' En dan zijn we weer terug bij onze pubers. Want hoe zit dat met hun hersenontwikkeling? Wat kunnen ze wel aan en wat niet? En wat kunnen wij als ouders en leerkrachten van onze jonge adolescenten verwachten? Maar, laat mij u niet ophouden: bladert u vooral snel door...

Priscilla Keeman
Hoofdredacteur Talent

Kijk op www.tijdschrift-talent.nl
voor de meest actuele informatie!

Inhoud

Pubers van nu

Pubers krijgen veel aandacht momenteel. Wetenschappelijk onderzoek geeft steeds meer inzicht in de ontwikkeling van de hersenen. Hierdoor ontstaat meer begrip voor de gedragingen in de pubertijd. Klaas Jan Terpstra vertelt over de praktijkhandvatten die hij en Herberd Prinsen opschreven in hun boek *'Pubers van Nu'*.

Rubrieken

- 4 Nieuws en agenda
- 15 Vooruit
- 16 Leermiddelen
- 19 Gastcolumn
- 25 Column Hester Macrander
- 29 Recensie
- 30 Boekenplank

Colofon

Onafhankelijk tijdschrift over hoogbegaafdheid. Verschijnt zes keer per jaar.

Hoofdredactie
Priscilla Keeman

Redactie
Anthon Keuchenius, Joost de Maaré en Erno Mijland

Vaste medewerkers
Marrigje de Bok, Maryan Camps, Carla Desain, Hester Macrander, Jan te Nijenhuis, Els Schrover, Nora Steenberg en Anneke Noteboom

Redactieadres
Schardelaan 2, 3214 TS Zuidland
priscilla@keemanschrift.nl

Huiswerkhouding

Leerkrachten krijgen soms het gevoel dat de huiswerkhouding van leerlingen in vergelijking met vroeger verslechterd is. Zes meisjes aan het Stedelijk Gymnasium Haarlem onderzochten de huiswerkhouding van hun medeleerlingen. Docente Lydia Sevenster vergeleek de resultaten met de huiswerkhouding van leerlingen 50 resp. 30 jaar geleden.

5

Praktijk

7

Bonhoeffer College te Enschede

Begaafdheidsprofielschool Bonhoeffer College heeft haar eigen vwo-plusklas. Directeur Robert Goossens vindt het belangrijk om hoogbegaafde leerlingen extra aandacht te blijven geven. 'Nu dat bord er hangt, weten we dat we er voor moeten blijven werken, het is niet meer vrijblijvend.'

Reportage

20

Uitbinker senior

Nieuw vanaf deze *Talent*: een interview met Uitbinker senior. Redacteur Anthon Keuchenius spreekt met talentvolle mensen die al een leven van prestaties achter zich hebben. In dit nummer: emeritus hoogleraar psychiatrie Herman van Praag. 'Weetgierigheid, dat is uiteindelijk mijn primaire talent.'

Interview

23

Brein tegen brein

10

De nieuwe rubriek over wedstrijden voor scholieren. Deze keer over de Biologie junior Olympiade en wiskunde- en rekenwedstrijd Kangoeroe.

Reportage OBS 't Kiemveld, Den Dungen

12

OBS 't Kiemveld gebruikt het TASC-model. 'Het is een uitstekend model om te leren nadenken, plannen en samenwerken.'

Als leren niet vanzelf gaat...

17

Wat te doen voor onderpresteerders? Het recent ontwikkelde leervaardigheidenspel en het inzetten van leerlingmentoren helpt leerlingen 'leren leren'.

Puberervaringen

26

Hoe ervaren pubers hun hoogbegaafdheid? Talent medewerker Carla Desain vroeg het hen. 'Ik voelde me wel eens als een vijfhoekje tussen de vierkantjes.'

Voor nieuwe abonnementen, verhuizingen of opzeggingen:
Koninklijke Van Gorcum BV

Uitgever
Koninklijke Van Gorcum BV
Postbus 43, 9400 AA Assen
Tel. 0592-379555
Fax 0592-379552
E-mail: talent@vangorcum.nl
www.vangorcum.nl

Abonnementen
Een abonnement (inclusief inzage online archief en website) kost € 53,25 per jaar (incl. 6% btw en porto). Leden van Pharos, HINT, Choochem, HBBK, en Bekina betalen € 46,25.

Studenten betalen € 41,00 (kopie collegekaart meesturen).
Losse nummers kosten € 9,75 (+ porto).
Nieuwe abonnementen kunnen op elk gewenst tijdstip ingaan. Beëindiging abonnement kan uitsluitend schriftelijk geschieden vóór 1 november van het lopende abonnementsjaar. Bij niet tijdige opzegging wordt het abonnement automatisch voor een jaar verlengd.

Advertentie-exploitatie
Acquire Media, Zwolle
Sandor Quatfass
Tel. 038-460 63 84
Fax 038-460 63 18
info@acquiremedia.nl

© Koninklijke Van Gorcum

ISSN 1388-1809
Foto omslag Hans Lebbe

Voor alle foto's in het tijdschrift wordt – tenzij anders vermeld is – gebruik gemaakt van modellen.

Nederlands
uitgeversverbond
Groep uitgevers voor
vak en wetenschap